

PRUVO DE LA KOMPLETECO DE TEKSTO DE LA BIBLIO

Norberto Sudlando, Otto-Schott-Straße 16, D-73431 Aalen
© 1994 – 2024

Kunigo

Ĉar hodiaŭ ekzistas multaj diversaj eldonoj de la Biblio por aĉetiĝi kun tute diversaj grupigoj en versegoj kaj ĉapitroj, ekestas la demando, kiun de ĉi tiuj grupigoj oni uzu, por ke teksto de la Biblio faktege estas trovata per informo de citado de la Biblio.

Estas grava eltrovaĵo, ke la teksto de la Biblio respondas mem ĉi tiun demandon uzeble. Kun tio elmetas, ke la Sankta Skribo estas kompleta kaj oni povas grupigi ĝin malambigue: La kompleta teksto de la Biblio havas striktan ordon kompareblan kun baroka muzika kompozicio per 5 grandaj blokoj. Cetere havas la Biblio 66 librojn, 1191 ĉapitrojn, kaj 31169 versegojn, kio estas formato de la datenoj kontentiganta por elektronika komputado.

1. Motivigo

Kaŭzon por tia ekzameno donas nia Sinjoro Jesuo Kristo mem al ni, dirante (Sankta Mateo 5.17–18):

17. Ne pensu, ke mi venis, por detrui la leĝon aŭ la profetojn; mi venis, ne por detrui, sed por plenumi.

18. Vere mi diras al vi: Ĝis la ĉielo kaj la tero forpasos, nek unu joto nek unu streketo forpasos de la leĝo, ĝis ĉio plenumiĝos.

La daŭro de la liniavancoj ne estas garantiita, sed certe de la »streketoj« vidigantaj la titolojn.

Nun speciale la tradukoj de la 20-a jarcento estas influata per detruado de ĉi tiu ordo. Ne nur la vorto »titolo« estas substituata per »streketo«, sed ankaŭ la grupigo en versegoj kaj ĉapitroj estas ŝanĝita.

La unusignifeco de la grupigo en ĉapitroj kaj versegoj estas grava deziro laŭ jena citaĵo (Sentencoj 20.10):

10. Neegalaj peziloj, neegalaj mezuroj, Ambau estas abomenaĵo por la Eternulo.

Kiam teksto de la Biblio estas citata (por ekzemplo Jesaja 61:2), tiam la Sinjoro mem donas nin ekzemplon (Sankta Luko 4.19) por la ebleco de nekompleta citaĵo de versego.

La grupigo de la Biblio en ĉapitroj kaj versegoj speciale klariĝas per la 119-a Psalmoj kaj per la Plorkanto de Jeremia: laŭ tioj la versegoj ne estas aldonitaj grupigoj, sed nombrado de la frazoj aŭ frazopartoj ekde Teodoro de Beza.

Ĉiuj paragrafoj de la Biblia teksto estas difinita per la grupigo de la versegoj. La presado de la Biblio sur dukolumna papero estas sencoplana konsekvenco, tio antaŭgardas disipo de papero kaj emfazas la klara aranĝo.

Kiel testnumero por kompleteco renkontas nin en la Vorto de Dio precipe la numero 7 (Psalmo 12.7):

*7. La paroloj de la Eternulo estas paroloj puraj,
Arĝento, purigita en tera fanujo kaj sepfoje refandita.*

Ankaŭ la numero 14 gravas por pruvi perfectecon (Sankta Mateo 1.17):

17. Tial ĉiuj generacioj de Abraham ĝis David estas dek kvar generacioj, kaj de David ĝis la transloĝiĝo en Babelon dek kvar generacioj, kaj de la transloĝiĝo en Babelon ĝis la Kristo dek kvar generacioj.

Nun minimume en la Lutera Biblio antaŭe de la jaro 1850 unusignifa grupigo en ĉapitroj kaj versegoj troviĝas, kio ja aspektas memvola. Ekzemple specialeco ekzistas, ke la versega denombrado de I. Kroniko 5 komencas per la 24-a versego kaj ĉesas per la 43-a versego. Same Ĥabakuk 3 komencas per la 5-a versego kaj ĉesas per la 20-a versego. Ĉi tiu Biblio tial havas 1191 ĉapitrojn, dum postaj (kaj hodiaŭaj) eldonoj efektivas la grupigon en ĉapitroj per la versega denombrado kaj tiel rezultas en 1189 ĉapitroj.

Ĉi tiu specialeco pri la grupigo en ĉapitroj kaj versegoj ankaŭ eblas rigardiĝi kiel indico, ke precipe ĉi tiu kaj nenia alia dispozicio de la Biblio estas strebinda. Nome la interpretado de la ĉapitra sumoj 1189 kaj 1191 kiel Biblia citaĵo nur ambaŭ sekvantajn tekstojn de la Psalmaro trovigas:

Psalmo 118.9:

9. Pli bone estas fidi la Eternulon, Ol fidi eminentulojn.

Psalmo 119.1:

1. Bone estas al tiuj, kies vojo estas senmakula, Kiuj iras laŭ la leĝo de la Eternulo.

Estas rimarkinda, ke en la angla eldono de la Biblio autorizita de reĝo Jakobo (eminentulo!) ekzistas 1189 ĉapitroj.

2. Metodo kaj Rezulto

Nun estas pruvotinda, ke la malnova Lutera Biblio enhavas la kompletan tekston – same la inspiritan (tio estas enigitan de la Spirito de Dio) dispozicion:

Por tiu estos listigita, kiuj libroj de la Biblio havas la Biblian citaĵon »ĉapitro 7.14« kaj »ĉapitro 14.7«. La epistoloj al la Hebreoj kaj de Jakobo por ĉi tiu listado troviĝas ĉe la pozicioj, kie ili troviĝis (kaj troviĝos) antaŭe la Lutera ŝanĝita dispozicio:

libro	ĉapitro 7.14	ĉapitro 14.7
Genezo	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Eliro	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Levidoj	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Nombroj	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Readmono	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Josuo	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Juĝistoj	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Rut		
I. Samuel	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
II. Samuel	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
I. Reĝoj	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
II. Reĝoj	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
I. Kroniko	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
II. Kroniko	<u>7.14</u>	<u>14.7</u>
Ezra	<u>7.14</u>	
Nehemja	<u>7.14</u>	
Ester		
Ijob	7.14	14.7
Psalmaro	7.14	14.7
Sentencoj	7.14	14.7
Predikanto	7.14	
Alta Kanto		
Jesaja	7.14	14.7
Jeremia	7.14	14.7
Plorkanto		
Jeĥezkel	7.14	14.7
Daniel	7.14	
Hoŝea	7.14	14.7
Joel		
Amos	7.14	
Obadja		
Jona		
Miĥa	7.14	
Nahum		
Habakuk		
Cefanja		
Hagai		
Zeharja	7.14	14.7
Malahi		
Sankta Mateo	7.14	14.7
Sankta Marko	7.14	14.7
Sankta Luko	7.14	14.7
Sankta Johano	7.14	14.7
La Agoj	7.14	14.7
Romanoj	7.14	14.7
I. Korintanoj	7.14	14.7
II. Korintanoj	7.14	
Galatoj		
Efesanoj		
Filipianoj		
Koloseanoj		
I. Tesalonikanoj		
II. Tesalonikanoj		
I. Timoteo		
II. Timoteo		
Tito		
Filemon		
Hebreoj	7.14	
Jakobo		
I. Petro		
II. Petro		
I. Johano		
II. Johano		
III. Johano		
Judas		
Apokalipso	7.14	14.7

En la 66 libroj de la Biblio tial 66 citaĵoj ekzistas, kioj tekstas aŭ »ĉapitro 7.14« aŭ »ĉapitro 14.7«. Per tio la entuta nombro de la Bibliaj libroj estas konfirmita.

Cetere la Biblia teksto mem dividas en 5 grandajn partojn, kioj eblas nomiĝi kiel »libroj de historio«, »libroj de reĝoj«, »libroj de instruo«, »profetoj« kaj »la nova testamento de nia Sinjoro kaj savanto Jesuo Kristo«.

En la listado 7 blokoj kun 7 (submetitaj grize) aŭ 14 (kursivaj kaj substrekita) Bibliaj tekstoj troviĝas, ĉe kio la 7-a bloko estas bloko de forestaj citaĵoj (paŭzoj) kaj per tio montri pri la 7-a tago de kreado (Genezo 2.3).

Jesaja 40.28:

28. Ĉu vi ne scias, ĉu vi ne aŭdis, ke la Eternulo estas Dio eterna, la Kreinto de la finoj de la tero? Li ne laciĝas kaj ne senfortiĝas; Lia saĝeco estas neesplorablebla.

3. Konsekvenzoj

Per la pruvo de la kompleteco de la Biblia teksto la sekvontaj eldiroj estas konfirmitaj:

1. La libro Malaĥi ne povas esti la lasta libro de la Biblio.
2. La Apokalipso (revelacio) de Jesuo Kristo ĉesigas la Bibliion.
3. La 5 libroj de Moseo, la 5-divido de la Psalmaro kaj la 5 ĉapitroj de la Plorkanto de Jeremia emfazas la 5-divido de la Sankta Skribo.
4. La ĉapitraj nombroj de la apartaj blokoj pravas disciplinan simetrian barokan kompozicion: 236, 201, 243, 251, 260. Ĉe tio la speciala grupigo de ĉapitroj komencanta unu ĉapitron ne per la unua versego (substrekita) estas trovata en la 2-a kaj en la 4-a bloko.
5. La versaj nombroj: 7213, 5659, 4851, 5490, 7956, dokumentas ĉi tiun saman barokan simetrian ankoraŭ pli bele.

Ĉiuj libroj, kiuj forigas en la ĉi-supra listado, ne apartenas al la Biblio.

La Sankta Skribo do konsistas el 5 partoj, 66 libroj, 1191 ĉapitroj kaj 31169 versegoj. Ĉi tiuj ecoj estas sendependaj de la traduko en alian lingvon.

La versega nombrado de la detalaj ĉapitroj estas representita aparte, same la kompleta listado de ĉiuj Bibliaj versegoj, kion oni povas uzi kiel helpo por lerni parkere la tekston. Estas rimarkinda, ke ĉi tiuj tabeloj sen resto dividiĝas ĝis la fino de la paĝoj.

Nun ekaperas esti sencoplana korekti la versegan kaj ĉapitran grupigon tie, kie ĝi devias de la nombrado de la malnova Lutera Biblio. Per tio la formala kompleteco de la Biblia teksto estas montrita klare.

4. La senco de la unusignifeco

La unusignifeco de la ĉapitra kaj versega grupigo de la Sankta Skribo havas econ, ke ankaŭ homidoj povas orienti en tio tre rapide kaj certe.

La legado de la ĉapitroj 7.14 kaj 14.7 ankaŭ tute enhave trafas gravajn kerneldirojn de la Biblio. Same en la nova testamento ĉe ĉapitro 3.16 ĉiufoje grava eldiro troviĝas. Pliaj helpiloj por memorteni pro trovi gravajn citaĵojn rapide kaj certe ŝajnas esti eblaj.

La Biblio estas konata kiel la plej bone transdonita verko de la monda literaturo. La originalan versegan kaj ĉapitran grupigon oni povas rekonstrui kaj kompreni malgraŭ parte konfuzantaj devioj en hodiaŭaj eldonoj de la Biblio.

Malrekomendu de memaŭtoritate grupigo de la Biblia teksto, kial ĉi tiu detruas la kompozician ordon. La Sankta Skribo estas sankta, tio estas, ke oni renkontu ankaŭ la tekstordon respekte.

Ĉi tiu respekto estis eco speciale de la tradukinto Lutero, per kio eĉ diferencoj inter la Lutera traduko kaj la Lutera teologio troviĝas. La memvola permutado de epistolo de Jakobo en la ordo de la Bibliaj libroj okazis malgraŭ ĉiu respekto de Lutero kontraŭ la Vorto de Dio, sed nun ĝi estas nuligota.

Lutero surskribas sian koncepton, kio samopinias kun la vortoj de Jesuo Kristo (Sankta Mateo 10), je la jaro 1528 per lia kanto »Remparo estas nia Di'« (Adoru 747):

4. Firmege staros Dia vort',
kaj restos ĝi por ĉiam;
inferaj provoj, tempo, mort',
ŝancelos ĝin neniam.
Kaj se trafos nin
malbon' kaj ruin',
se viv' pasos for,
infan', edzin', honor':
la Dia regno staros.

Bibliografio

[1] Die Bibel oder die ganze Heilige Schrift Alten und Neuen Testaments nach der deutschen Übersetzung Dr. Martin Luthers, revidiert und auf Vollständigkeit geprüft 1751 durch Dr. Johann Philipp Fresenius, Druck und Verlag durch Heinrich Ludwig Brönnner, Frankfurt am Main, (1841)

[2] Authorized King James Version of the Holy Bible, Oxford University Press, (1994)

[3] La Sankta Biblio, malnova kaj nova testamentoj, tradukitaj el la originalaj lingvoj, brita kaj alilanda Biblia societo, Londono, (1978)

[4] Adoru, ekumena diserva libro, eldonita de Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista (IKUE) kaj Kristana Esperantista Ligo Internacia (KELI), Roma kaj Rotterdam, (2001)